

ABOVE AND BEYOND: TAKING THE LAW INTO OUR OWN HANDS?

ARNA POUPKO FISHER

PLATO'S, EUTHYPHRO, 10a

"Is what is holy holy because the gods approve of it, or do they approve of it because it is holy?"

FOUNDATIONAL TEXTS

1A) LEVITICUS 19:2

You shall be Holy, for I the Lord your God am holy.

קדשים תהיו כי קדוש אני ה' אלהיכם.

1B) DEUTERONOMY 6:18

You shall do what is right and good in the eyes of God.

ועשית הישר והטוב בעיני ה'.

1C) PROVERBS 2:9-10, 2:20

Then you will understand righteousness and justice, fairness and every good course; when wisdom enters your heart and knowledge becomes pleasant to your soul.

אז תבין צדק ומשפט ומישרים כל מעגל טוב. כי תבוא חכמה בלבך ודעת לנפשך ינעם.

In order that you may walk in the way of the good and keep the paths of the righteous.

למען תלך בדרך טובים וארחות צדיקים תשמר.

1D) MICAH 6:8

He has told you, O man, what is good! What does God require of you, but to do justice, to love and kindness, and to walk humbly with your God?

הגיד לך אדם מה טוב ומה ה' דורש ממך כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלהיך.

1E) MISHNAH AVOT, 3:17

Rabbi Elazar ben Azariah, said: Where there is not Torah, there is no derekh erez; where there is no derekh erez, there is not Torah.

רבי אלעזר בן עזריה אומר, אם אין תורה, אין דרך ארץ. אם אין דרך ארץ, אין תורה.

1F) TALMUD BAVLI, BAVA MEZIA 30b

R. Yohanan said, "Jerusalem was only destroyed because (Jews) judged according to the law (*din*) of the Torah." Should they have judged according to the laws of tyranny? Rather, "They insisted on the law of the Torah and did not act above and beyond the strict requirement of the law (*lifnim mi shurat ha din*).

אמר ר' יוחנן לא חרבה ירושלים אלא על שדנו בה דין תורה. אלא דיני דמגזתא לדינו. אלא אימא שהעמידו דיניהם על דין תורה ולא עבדו לפנים משורת הדין.

THREE POSITIONS

2A) J. DAVID BLEICH, "IS THERE AN ETHIC BEYOND HALAKHAH" IN STUDIES IN JEWISH PHILOSOPHY, 1987, PP.527-546.

The norms of halakha constitute the sole constraint upon human conduct ... and there is [no] content of natural morality that is not encompassed by the subject matter of the halakha ... and there is no room in Judaism for accommodation of the moral demands advanced by individual conscience.

2B) WALTER WURZBERGER, ETHIC OF RESPONSIBILITY, 1994, P. 3, 29.

Jewish piety involves more than meticulous adherence to the various rules and norms of religious law; it also demands the cultivation of an ethical personality. We are commanded to engage in a never-ending quest for moral perfection, which transcends the requirements of an "ethics of obedience." The halakic system serves merely as the foundation of Jewish piety.

[However] it would be the height of arrogance to challenge the validity of an explicit divine imperative on the ground that it runs counter to our own ethical intuitions. Indeed, to permit humanistic considerations to override divinely revealed commandments amounts to a desecration of the Divine Name. In the event of conflict with explicit halakic requirements, all ethical, aesthetic, intellectual or prudential considerations must be set aside.

ABOVE AND BEYOND: TAKING THE LAW INTO OUR OWN HANDS?

ARNA POUPKO FISHER

THE WEXNER FOUNDATION

2C) ELISHA S. ANCELOVITS, TOWARDS A NEW THEORY OF HALAKHIC DEVELOPMENT, 2001 (UNPUBLISHED, P. 1, 176).

[The Sages], in a religious culture that had no formal way to modify its traditional laws, and rarely articulated its theoretical principles ... carefully studies the legal sources, emphatically viewing them as a multiplicity of narratives, of grounded intents, of insights of the human condition. This enabled them to develop an intuitive sense of what Jewish law considers right and wrong. They then apply these intuitions to contemporary conditions so as to maintain the critical connection between the law and concrete reality and thus achieve good laws. ... The sages of Jewish law would not have faced the dichotomous choice between human needs and loyalty to a deductive understanding of the authoritative sources' legal details. ... The sages would not have recognized the existence of a formalist logical law whose goal was order or a religious servitude, and which sometimes found itself in conflict with ethical principles that demand justice and are supposed to keep the formal law in check. They would not have recognized a non-sagacious dichotomy between a legal culture that has permanent criteria to measure its choices and a pragmatic culture that celebrates unencumbered revisability. They would not have recognized these legal phenomena because they were sagaciously occupied with studying wise legal stories and attempting to give wise directions for their current stories of the human condition.

DISCUSSION

3) NACHMANIDES, COMMENTARY ON THE TORAH, LEVITICUS 19:2

The issue is that the Torah forbade certain sexual conduct, and prohibited certain foods and drink. It also permitted intercourse between husband and wife, and the consumption of meat and wine. This might allow a person to act licentiously with his wife, or his many wives, and to be a glutton for meat and drink, and speak vulgarly as his heart desires. For the Torah does not forbid any of these things, and he would be allowed to be **a vile disgusting person with the Torah's permission.**

4) TALMUD BAVLI, ERUVIN 100b

R. Yochanan Said: Had the Torah not been given, we would have learned to be modest from cats, to avoid theft from ants, to avoid promiscuity from doves, and derekh erez from roosters.

5) RABBENU NISSIM, INTRODUCTION TO THE TALMUD

For all precepts that are dependent on logic and intuition are already binding upon all [humanity] from the day that God created man on the earth, upon man and his offspring for all future generations.

6) RABBEINU YONA TO PIRKEI AVOT, CHAPTER 3

One must first improve one's own character traits and with that, the Torah can endure with him because it cannot endure with a person that doesn't have good character traits. One cannot learn Torah first and then acquire good character traits because this is impossible.

Without Torah, [however], there is no *derekh erez* – meaning that one who doesn't know Torah is lacking in character traits, because most good attributes about worldly actions are found in the Torah. For example, extending loans, severance pay, honest weights and measures and many others like this. If so, without Torah, one's character traits cannot be complete with *derekh erez*.

והעניין כי התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים והתירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין, א"כ ימצא בעל התאווה מקום להיות שטוף בזימת אשתו או נשיו הרבות, ולהיות בסובאי יין בזוללי בשר למו, וידבר כרצונו בכל הנבלות, שלא הוזכר איסור זה בתורה, והנה יהיה נבל ברשות התורה.

אמר רבי יוחנן: אי למלא לא ניתנה תורה היינו למדין צניעות מחתול וגזל מממלה ועריות מיונה דרך ארץ מתרנגול.

כי כל המצוות שהן תלוין בסברא ובאובנתא דליבא כבר הכל מתחייבים בהן מן היום אשר ברא אלקים אדם על הארץ עליו ועל זרעו לדורי דורים.

שצריך תחילה לתקן את עמצו במדות ובזה תשכון התורה עליו, שאינה שוכנת לעולם בגוף שאינו בעל מדות טובות. לא שילמוד התורה ואחר יקח לו המדות כי זה אי אפשר.

אם אין תורה אין דרך ארץ – כלומר, מי שאינו יודע תורה אינו שלם במדות של דרך ארץ, כי רוב המדות הטובות שבדרכי העולם בתורה הם. כמו: העבט תעביטנו, הענק תעניק לו, מאזני צדק אבני צדק, וכמה כיוצא בהם. אם כן בלא תורה לא יהיו דעותיו שלמות בדרך ארץ.

ABOVE AND BEYOND: TAKING THE LAW INTO OUR OWN HANDS?

ARNA POUPKO FISHER

7) MEKHILTA DE-R. ISHMAEL, YITRO 2 (HOROWITZ ED., 198)

"And inform them of the way in which they should walk" (Ex. 18:20): This is the study of the Torah; "and the deed," (ibid) this is good deeds. These are the words of R. Joshua. R. Elazar of Midon says: "And inform them of": inform them of their life dwelling; "the way": this is visiting the sick; "they should walk": this is burial of the dead; "in which": this is kindness; and the deed: this is shurat ha-din; "that they should do": this is lifnim mie-surat ha-din.

8) TALMUD BAVLI, BAVA MEZIA 83a

Rabba bar Bar Hanan had porters who broke his barrels of wine (while they were moving them). He seized their clothes [which they had given as collateral]. They brought him to Rav. Rav said, "Give them their garments". [Rabbi bar Bar Hanan] asked him, "Is this the law (din)?" "Even so, he replied, "In order that you may walk in a good path", (Prov. 2:20). He returned their clothes. They exclaimed, "We are poor, we have labored all day, are hungry and have nothing to show for it! [Rav] said, "Pay them their wages." [Rabbi bar Bar Hanan] asked further, "Is this the law?" "Even so, "You shall keep the path of the righteous. (tzadikim) (ibid).

9) RAMBAM, MISHNEH TORAH, LAWS OF MURDER, 13:1, 3-4

If on the road, one encounters a person whose animal is crouching beneath a load – whether it has an appropriate load or greater – it is a mizvah to remove the load from the animal. This is a positive commandment, as it says "you shall surely release him" (Ex. 23:5).

If he was a kohen, and the animal was lying in a graveyard, he does not impurify himself for it, just as he does not impurify himself to return a lost object. So too if he was an elderly person, whose manner is not to carry and remove loads, since it is beneath his dignity – he is exempt.

This is the rule: in any case where if it were his, he would carry and remove the load, he is obligated to carry and remove the load of his friend. But if one is a Hasid and acts lifnim mi-shirat ha-din, even he is a prince of the highest rank, if he sees another's animal crouching under it burden or straw or sticks or the like, he should help unload and reload.

10) Rambam, Mishneh Torah, Laws of Robbery and Lost Property, 11:13,17

If one finds a sack or a basket, the rule is as follows: If he is a scholar or a respected elder who is not accustomed to taking such things in his hand, he need not concern himself with them. He must, however, examine his own conscience. If he would have taken these things back for himself had they belonged to him, he need he must also return them when they belong to another. But if he would not have overlooked his dignity even had they belonged to him, he need not return them when they belong to another.

If one follows the good and upright path and acts lifnim mi-shurat ha-din, he will return lost property in all cases, even if it is not keeping with his dignity.

והודעת להם את הדרך ילכו בה, זה תלמוד תורה; ואת המעשה אשר יעשון, זה מעשה הטוב, דברי ר' יהושע; ר' אלעזר המודעי אומר, והודעת להם, הודע להם בית חיים; את הדרך, זה בקור חולים; ילכו, זו קבורת מתים; בה, זו גמילות חסדים; ואת המעשה, זו שורת הדין; אשר יעשון, זה לפני משורת הדין.

רבה בר בר חנן תברו ליה הנהו שקולאי חביתא דחמרא. שקל לגלימיהו. אתו אמרו לרב. אמר ליה הב להו גלימיהו. אמר ליה דינא הכי? אמר ליה אין למען תלך בדרך טובים. יהיב להו גלימיהו. אמרו ליה עניי אנן וטרחינן כולה יומא וכפינן ולית לן מיד? אמר ליה זיל הב אגרייהו. א"ל דינא הכי? אמר ליה אין וארוחת צדיקים תשמור.

מי שפגע בחברו בדרך, ובהמתו רובצת תחת משאה בין שהיה עליה משא הראוי לה, בין שהיה עליה יתר ממשאה הרי זה מצוה לפרק מעליה; וזו מצוה עשה, שצאמר "עזב תעזב, עמד" (שמות כג,ה). היה כוהן, והבהמה רובצת בבית הקברות אינו מטמא לה, כשם שאינו מטמא להשיב אבדה. וכן אם היה זקן שאין דרכו לטען ולפרק הואיל ואינה לפי כבודו, פטור.

זה הכלל: כל שאלו היתה שלו, היה טוען ופורק הרי זה חייב לטען ולפרק בשלחברו. ואם היה חסיד ועושה לפני משורת הדין אפלו היה הנשיא הגדול וראה בהמת חברו רובצת תחת משא שלתבן או קנים וכיוצא בהן, פורק וטוען עמו.

מצא שק או קפה--אם היה חכם או זקן מכבד שאין דרכו לטל כלים אלו בידו, אינו חייב להטפל בהן; ואומד את דעתו: אלו היו שלו--אם היה מחזירן לעצמו, כך חייב להחזיר שלחברו; ואם לא היה מוחל על כבודו, אפלו היו שלו--כך בשלחברו, אינו חייב להחזיר.

ההולך בדרך הטוב והישר, ועושה לפני משורת הדין--מחזיר את האבדה בכל מקום, ואף על פי שאינה לפי כבודו.

ABOVE AND BEYOND: TAKING THE LAW INTO OUR OWN HANDS?

ARNA POUPKO FISHER

11) R. MORDECHAI YOSEF LEINER (1801-1854), "MEI HASHILOACH" PART I: YITRO

I am the Lord your God.

The verse says Anochi and not Ani! For if it would have said Ani, it could be thought to mean that God was revealing all of His light in its entirety and therefore make it effectively impossible to delve deeper into His words, for all has already been revealed. The letter Kaf, on the other hand, points to something not being complete; only a representation and a thought of the essence of the light that God will eventually reveal in the future. And [therefore] the more depth a person attains in the words of Torah, the more it is realized that in fact [prior to the most recent insight] you have been in darkness.

Day and night hint to this idea. Day is God opening the gates of wisdom to a person. Night is a person not imagining that he has attained everything in its entirety, because indeed all that has been attained is like the night relative to the day that is to come. Hence, everything is night compared to the light that God will open in the future.

This is the reason that following this verse is the statement "Do not make for you a statue". The Zohar says: "Because it said: Carve (Heb. P'sol) for yourself [two stone tablets] it has to say 'Do not make for yourself a statue (Heb. Pesel)' commanding us not make another Torah".

The idea in this is that the word Pesel denotes something which is cut to measure, set and complete without lacking anything and this can only be found in the Torah of Moses. However, it is impossible for the human intellect to grasp something in its entirety.

אנכי ה' אלקיך.

ולא נאמר אני כי אלו הי' כתיב אני הי' משמע שגילה אז הקב"ה לישראל את כל אורו בשלימות ולא יוכלו אח"כ להעמיק בדבריו כי כבר גילה הכל, אך הכ"ף מורה שאינו בשלימות ורק דמות ודמיון הוא להאור שגילה הקב"ה לעתיד, וכל מה ששיג האדם יותר עמוקות בד"ת יראה שע"ע הי' בחושך.

וע"ז מרמז היום והלילה, היום היינו שהש"י פותח שערי החכמה לאדם והלילה היינו שלא ידמה האדם שהשיג הכל בשלימות כי כל מה שהשיג הוא כלילה נגד היום הבא אחריו וכן לעולם, וממילא הכל הוא לילה נגד האור שיפתח הקב"ה לעתיד.

וזה שנסמוך מאמר לא תעשה לך פסל ואיתא בזוה"ק משום דכתיב:

"פסל לך"

ע"כ נאמר לא תעשה לך פסל דלא תעביד לך אורייתא אחרא,

והענין בזה כי מלת פסל הוא דבר מחותך במדה וקצב ובהשלמה בלי חסרון שום דבר בעולם וזאת אינו נמצא רק בתורת מרע"ה. אבל בשכל אנושי אין באפשר לתקן דבר כזה בשלימות הגמור.